

Apeldoorn, 5 december 2019

Geachte minister Koolmees,

Op verzoek van uw ministerie hierbij een reactie op uw wetsvoorstellen voor de 'Wet minimumbeloning zelfstandigen en zelfstandigenverklaring'. Vooropgesteld zij dat ik het toejuich dat u van plan bent kwetsbare werkenden op onze Nederlandse arbeidsmarkt te beschermen, en vormen die gerust 'arbeidsuitbuiting' genoemd kunnen worden, te verhinderen.

Desondanks voeg ik mij als zelfstandig journalist / tekstschrijver voeg ik mij bij het koor zeer kritische betrokkenen – beter gezegd: tegenstanders. Mijn overtuiging is dat de voorgestelde wetgeving geheel haar doel voorbij zal schieten.

Allereerst moet mij een opmerking van het hart over de door uw ambtenaren afgeleverde teksten: zelfs als 'rapporttjger' en beroepslezer heb ik veel moeite moeten doen die te doorgronden. Zeer juridisch ingestoken, vaak hermetische teksten, die je vier keer moet lezen – en dan weet je nog niet zeker wat er bedoeld wordt.

Ik heb sterke bedenkingen of opdrachtnemers (maar ook mkb'ers), met name de kwetsbare groep 'aan de onderkant' die u als bewindsman zegt te willen beschermen, beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om 1. Deze teksten te snappen; en 2. indien de voorstellen doorgang vinden, de berekening van het tarief uit te voeren, rekening houdend met alle aspecten die worden genoemd. Oneerlijk, omdat niet-naleving kan komen te staan op een boete.

Verder nog iets over mezelf. Ik heb in 2007 tijdens de zoveelste reorganisatie bij mijn uitgeverij/werknemer bewust gekozen voor een bestaan als freelancer en dus als ondernemer. Niet omdat ik gebruik wilde maken van voor mij voordelige ondernemersfaciliteiten (zelfstandigenaftrek e.v.), maar omdat er naar mijn idee (te) veel energie weglekte door de voortdurende veranderingen binnen de uitgeverij. De fiscale 'voordelen' waren mij niet eens bekend. Maar ik dacht met mijn kennis en ervaring wel een eerlijke boterham te kunnen verdienen bij uiteenlopende opdrachtgevers. Dat is mij inderdaad gelukt, zelfs in de crisis. De risico's heb ik altijd zo klein mogelijk gehouden, door tijdens

'vette' tijden een stevige buffer op te bouwen om eventuele 'magere' perioden door te komen. Daarnaast heb ik samen met mijn partner bijna de gehele hypothecaire lening op mijn huis afbetaald.

Wat de impact is van uw voorstellen op mijn eigen bedrijfsvoering kan ik nog niet goed inschatten. Maar het is mij wel duidelijk geworden dat u ons, zzp'ers, opzadelt met grote administratieve lasten, net zoals onze opdrachtgevers. Vooral wat betreft de berekening en administratie van het uurtarief.

Alleen op het punt van de vraag welke activiteiten en kostensoorten 'direct toerekenbaar' zijn! De klok en de rekenmachine moeten wij voortaan doorlopend bij de hand houden, als uw voorstellen het halen. Begroten, plannen, tijdschrijven, verantwoorden, verantwoorden, verantwoorden. Waar ik die lasten tot nu toe tot een minimum beperkt heb weten te houden in de vorm van het bijhouden van 'de boekhouding', een urenregistratie en het schrijven van een enkele offerte, zal ik er echt aan moeten geloven als uw plannen doorgang vinden. Allemaal (verspilde) tijd die ik als eenpitter kan besteden aan mijn échte werk en het verwerven van een redelijk inkomen.

Even inzoomend op die tarieven: hoe ik daarover voor mezelf berekeningen zou moeten maken, zie ik even niet. Mijn prestaties zijn geen 'stukwerk' en de beprijzing gaat daar ook niet vanuit. Je zou zeggen: dat pleit voor een uurtarief. Maar in veel opdrachtgever-opdrachtnemer-relaties in mijn branche – met veel 'losse', kortdurende klussen voor uiteenlopende opdrachtgevers – werken freelanceschrijvers niet met een uurtarief. Vaak wordt tevoren een prijs afgesproken die in verhouding staat tot de te verwachten hoeveelheid te verrichten werk. Een begroting 'achterkant sigarendoos', leidend tot in de praktijk zeer werkbare afspraken die de opdrachtgever vrijwaren van een onverwachte rekening voor 'meerwerk', terwijl de opdrachtnemer zich verzekerd weet van een redelijke en concurrerende prijs voor zijn werk. Een beetje 'soms zit het mee, soms zit het tegen' aan weerszijden, waarbij zeker bij terugkerende opdrachten het risico eerlijk wordt verdeeld. Het uurtarief is dus hoogstens achteraf precies te berekenen. Maar ik kan, ook al zit ik vaak onder de €75, beslist mijn eigen broek ophouden!

Daarnaast zijn er opdrachtgevers die een woordtarief betalen, onder andere de grote dagbladuitgevers. Hun tarieven zijn zo verlaagd dat ik (met pijn in mijn hart) heb besloten niet meer voor ze te werken. Ook niet

voor het (naar mijn idee) abominabele tarief van €16/uur. Dat is weliswaar een minimum. Maar wat we vast en zeker gaan zien in de markt: dat sommige opdrachtgevers dat uurtarief zullen hanteren als een richtprijs (de Persgroep beweert nu al publiekelijk het minimumuurtarief niet te kunnen betalen). Dit terwijl mijn gemiddelde uurprijs nu vaak een veelvoud hoger ligt.

De eerste opmerking daarover heb ik al gehad toen ik het gesprek over een kleine indexering van mijn tarief bij twee opdrachtgevers wilde aangaan; namelijk dat ik 'mijn handjes mocht dichtknijpen'. Voor de grote 'middengroep' die niet aan het tarief van €75/uur komt en die dus geen zelfstandigenverklaring invult, zullen de nieuwe regels nadelig en prijsdrukkend uitpakken, is mijn stellige verwachting. Komt bij: door uw beoogde interventies in deze gang van zaken(doen) voel ik mij als ondernemer direct in mijn ondernemerschap en bedrijfsvoering aangetast!

Een ander onbedoeld (neven)effect dat ik verwacht, is dat deze regels misleiding en een valse voorstelling van zaken zullen uitlokken. De hogere wiskunde die is vereist, bijvoorbeeld voor de berekening van de arbeidsbeloning die essentieel is in uw voorstellen, doet het ergste vrezes met betrekking tot serieuze naleving. Daarnaast zullen partijen die opzettelijk het niet zo nauw nemen met de wet- en regelgeving de uitvoering van de regels manipuleren of omzeilen. Bijvoorbeeld door op papier sluitende berekeningen te maken, die echter geenszins overeenkomen met de werkelijkheid (en de werkelijk in uren uitgedrukte arbeidsprestatie). Kwestie van, al of niet in overleg, de verschillende schuifjes bewegen, met het oogmerk op de 'gewenste' bedragen uit te komen.

Over handhaving gesproken: het geheel bekijkend, durf ik te beweren dat de concept-wetteksten daar zeer vaag over zijn. Mijn verwachting is dat dit de handhaafbaarheid alleen maar zal vergroten. Als de VAR en de Wet DBA al niet uit te voeren waren, hoe moet de toch al getergde Belastingdienst dan hiermee uit de voeten? (Hoe het gaat met een te complex en door betrokkenen/belastingplichtigen niet te bevatten stelsel, hebben we zojuist weer eens kunnen leren van de betreurenswaardige 'toeslagenaffaire'.)

U zegt dat u zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers op voorhand zekerheid wilt verschaffen over de aard van de arbeidsrelatie, en tevens over de plicht tot betalen/afdragen voor de loonheffingen en de

werknemersverzekeringen. Welnu: die zekerheid gaat er niet komen, durf ik u te zeggen. De onrust in de markt is nog steeds groot. Door de complexiteit van uw voorstellen zullen opdrachtgevers, zeker in het MKB, terughoudender worden dan ze al zijn, ook in deze 'niet-handhavenperiode'. Ook de partijen waar ik tot nu toe probleemloos mee samenwerkte, tegen faire tarieven, gaan nu kopschuw worden.

De enige groep ondernemers die bij de door u beoogde wetgeving te winnen heeft, is die van de arbeidsintermediairs. Opdrachtgevers zullen, in wat voor soort constructie ook, arbeidsrechtelijk risico's naar hen verleggen en zichzelf 'ontzorgen'. Het is niet ongebruikelijk dat bemiddelaars tarieven van 25 procent of meer vragen. Mij lijkt het wel duidelijk wie daarvoor (grotendeels) moet opdraaien! Ik kan zulke vormen van dienstverlening weigeren, maar het is de vraag of ik er voortaan door de risicomijding bij opdrachtgevers nog 'tussen kom'.

Als individuele ondernemer lukt mij het bijvoorbeeld nu al niet meer (ik werkte in het verleden af en toe voor een onder-organisatie van uw eigen ministerie en ook voor gemeenten) om te worden ingehuurd. De rijksoverheid werkt, zoals u vermoedelijk weet, voornamelijk met mantelcontracten met partijen die de werkzaamheden vervolgens weer door ons, 'losse' krachten, laat uitvoeren. Mee-eters, noem ik zulke partijen, die mee mogen doen omdat ze voldoen aan hoge omzeteisen, maar niet omdat ze zélf goed werk kunnen leveren. Pak dat ook eens aan, zou ik zeggen!

Beste minister, concreet verzoek ik u het wetsvoorstel niet in te dienen; althans niet in deze vorm. Verzin iets om die enorme berg administratieve lasten te verkleinen, en om de reserves bij opdrachtgevers – koudwatervrees of niet – weg te nemen. Voer een eenvoudig instrument in dat vergelijkbaar is met de VAR, op een wijze die door de Belastingdienst te controleren én handhaven is. Moet ik daar (hoewel ik dat oneerlijk zou vinden, gezien het doel van deze faciliteit) een extra stukje Zelfstandigenaftrek voor inleveren: het zij zo.

Hinder mij niet in waar ik goed in ben: schrijven en ondernemen. En als het echt bij deze (concept)wetgeving blijft, dan neem ik mijn verlies, en ga ik na 40 jaar werken afbouwen en leven van mijn reserves. Jammer voor vanwege mijn bijdrage aan de schatkist (inkomstenbelasting en Btw), maar vermoedelijk meer voor mij, want ik doe mijn werk met hart en ziel.

- Reactie Stichting ZZP Nederland (Zelfstandigenforum, PZO en Stichting ZZP Nederland Frank Alfrink)
<https://www.internetconsultatie.nl/minimumbeloningzelfstandigen/reactie/6d90dd15-0324-4a88-a802-9f138cd8c206>

- de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (drs. R.A. Van der Jagt)
<https://www.internetconsultatie.nl/minimumbeloningzelfstandigen/reactie/f7d2762d-5f>